

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 851/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om oroliga gator

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 851/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Minna Reijonen /saf:

Vad tänker regeringen göra annorlunda för att ett system som det vi har nu, där invandrare betar sig våldsamt på gator, ska få ett stopp?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I enlighet med statsminister Sanna Marins regeringsprogram fästs särskild vikt vid att förbättra människors säkerhet, att bereda sig för nya säkerhetshot och stärka trygghetskänslan.

Unga är oftare brottsoffer och gärningsmän än andra åldersgrupper, men i Finland ligger ungdomsbrottsligheten i internationell jämförelse på en mycket låg nivå.

Under de senaste veckorna har störande beteende och kriminalitet bland en del ungdomar diskuterats i offentligheten. Antalet brott som unga misstänks för har minskat, liksom även andelen brottsmisstänkta bland de unga åldersgrupperna. För vissa brottstyper har en ökning kunnat skönjas. Enligt forskningen och expertbedömningar mår majoriteten av de finländska ungdomarna bra och allt bättre än tidigare. Problemen och brotten ackumuleras hos en liten grupp unga. Dessa ungdomars problem är alltmer komplicerade och mer svårlösta, och ofta uppvisar de även en generationsövergripande dimension. Denna utveckling har redan kunnat skönjas en längre tid, och olika åtgärder har vidtagits för att ingripa i situationen.

Det är vanskligt att i detta skede bedöma coronapandemins konsekvenser tillförlitligt, men det ter sig som att den har bidragit till en ökning i antalet allvarliga brott som begås av ungdomar. På grund av pandemin och de coronarelaterade åtgärderna har antalet vuxna som har att göra med de unga utanför hemmet minskat, vilket samtidigt betyder att det sociala stödet och den sociala kontrollen har reducerats.

Ungdomar som misstänks för och gör sig skyldiga till brott har väldigt varierande bakgrund. På motsvarande sätt varierar situationen för de ungdomar som gör sig skyldiga till brott. Bland ungdomar som begår brott är marginalisering, ekonomisk utsatthet och problem med livshanteringen, till exempel bruk av rusmedel, betydande faktorer. Ungdomar som har lämnat barnskyddsanstalter utan tillstånd är en särskilt utmanande grupp. Antalet barn och unga inom barnskyddet har ökat, och med tanke på förebyggandet av brott bland ungdomar är det särskilt viktigt att stärka barnskyddets resurser och handlingsförmåga. Enligt en färsk utredning från THL tillgodoses inte de placerade barnens och ungdomarnas rättigheter tillräckligt väl. Man måste satsa på att dessa ungas rättigheter tillgodoses och att de behandlas rättvist.

Den mångprofessionella Ankarverksamheten och polisens förebyggande åtgärder ingriper i ett tidigt skede i brott som begås av unga. Ankarverksamhet finns vid alla polisinrättningar. Inom Ankarverksamheten söker man sådana lösningar på barns och ungas störande beteende och begynnande kriminalitet som hjälper barnet eller den unga ur den onda spiralen. Också familjen involveras, eftersom barns och ungas problem ofta hänger samman med situationen i familjen. Inom Ankarverksamheten förebyggs även gängbildning. För närvarande utvecklas ett system som producerar ingående och pålitlig information om Ankarverksamhetens resultat. År 2021 genomförs en undersökning som utvärderar Ankarverksamhetens effektivitet med hjälp av TEAS-finansiering från statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet som koordineras av statsrådets kansli. Utöver utvecklingsåtgärderna utreder regeringen möjligheterna att stärka Ankarverksamheten och dess resurser. Särskilt behövs det fler psykiatriska sjukskötare vid Ankarna.

En del barn och unga har redan allvarliga problem med anknytning till kriminella aktiviteter. För dessa är det viktigt med snabb och fokuserad utredning av brotten. Om förundersökningen och straffprocessen som helhet varar länge, kan den unga tolka det som att samhället inte ingriper. Samtidigt måste även stödåtgärder riktas till dessa ungdomar för att grundorsakerna ska åtgärdas och ungdomarnas möjlighet att ta avstånd från brott och kriminalitet främjas. Inrikesministeriets mål är att se till att brott som begås av unga ska utredas i påskyndad takt vid alla polisinrättningar.

I anknytning till målen i regeringsprogrammet har ett brottsförebyggande projekt inletts vid justitieministeriet. Inom ramen för projektet eftersträvar man att förebygga utdragna brotts- och våldsspiraler genom en ny verksamhetsmodell som baserar sig på helhetsinriktat och mångprofessionellt stöd. Pilotprojekt med dessa verksamhetsmodeller håller på att startas upp på tre orter. Syftet är att det i fortsättningen ska riktas fler åtgärder till unga återfallsförbrytare. Även om antalet sådana ungdomar är litet, är effektiva åtgärder viktiga för att deras brottsspiral ska brytas.

I bakgrunden till barns och ungas störande beteende och brott finns det ofta problem och utmaningar i anknytning till den psykiska hälsan. Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds just nu mental- och rusvårdstjänster som omfattar tidigt stöd och har låg tröskel för barn, unga och deras familjer. Arbetet sker inom programmet Framtidens social- och hälsocentral. Slutrapporten av arbetsgruppen för reformen av krävande vård utom hemmet, vilken tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet, har blivit färdig under 2020. Den innefattar flera förslag bland annat för fastställande av en minimigräns för dimensionering av personalen inom barnskyddet, förbättring av tjänsterna till barnfamiljer och utveckling av mentalvårdstjänster med låg tröskel för barn och unga. För närvarande utforskas olika metoder som kan användas för att främja genomförandet av arbetsgruppens förslag.

Under ledning av undervisnings- och kulturministeriet bereds ett åtgärdsprogram som gäller förebyggande av mobbning, våld och trakasserier i skolor och läroinrättningar. Åtgärdsprogrammet publiceras i januari 2021, och åtgärderna i det kommer att genomföras i samarbete mellan flera förvaltningsområden. Vid undervisnings- och kulturministeriet har 12,6 miljoner euro reserverats för stöd av ungdomar år 2020. Stödet delas ut i form av statsunderstöd för uppsökande ungdomsarbete. I anknytning till coronaläget ordnades det dessutom en tilläggsansökan för specialunderstöd om totalt 3 miljoner euro för 2020 för anställning av ungdomsarbetare till det uppsökande ungdomsarbetet. Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde anvisade regeringen i

sin fjärde tilläggsbudget 45 miljoner euro för arbets- och näringsförvaltningens tjänster för unga, till exempel för tillhandahållande av psykosocialt stöd med låg tröskel.

Helsingfors 9.12.2020

Inrikesminister Maria Ohisalo